

Datum: 4. 5. 2023

SPOROČILO ZA JAVNOST

Nastopil je čas za izpolnitev obljub

Gospodarske zbornice in delodajalska združenja ponovno opozarjamo na zaostrene razmere, v katerih deluje gospodarstvo. Ključen razlog so previsoke cene električne energije, zaradi katerih slovensko gospodarstvo izgublja konkurenčno prednost na globalnih trgih, na kar opozarjajo tudi podatki o industrijski proizvodnji, trgovini in ostalih storitvenih dejavnostih ter padcu naročil v prvih mesecih letošnjega leta.

Gospodarstvo pričakuje, da bo predsednik vlade izpolnil svojo obljubo, da bo tudi Slovenija uveljavila shemo pomoči po vzoru Nemčije ali druge sosednje države, če bo ta ugodnejša. Evropska komisija (https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202306/SA_104606_406D2686-0000-CBFB-B621-F4E7942335AE_80_1.pdf) je namreč Nemčiji odobrila zgornje cene (kapice) za električno energijo v višini 130 evrov/MWh, za zemeljski plin v višini 70 evrov/MWh in toploto za velike porabnike v višini 75 evrov/MWh oziroma 90 evrov/MWh na paro – cene se uporabljajo za 70 % porabe posameznega podjetja iz leta 2021.

Slovensko gospodarstvo nujno potrebuje primerljive ukrepe, kot jih poznajo nekatere druge države članice, in to takoj! Kako naj drugače pričakujemo, da bo naše gospodarstvo konkurenčno v svetu?

Podpisane zbornice in združenja smo na sestanku gospodarske koordinacije, ki je potekal v sredo, 3. maja, podrobno seznanile ministra za gospodarstvo, turizem in šport Matjaža Hana s pričakovanjem ustreznjšega medsebojnega socialnega dialoga, ki bo prinesel rešitve, primerljive z ostalimi državami članicami Evropske unije, in ne zgolj razumevanja resornega ministra ter molka predsednika vlade, čemur smo priča v zadnjih mesecih.

Ohlajanje, ki nas lahko skrbi

Premiera dr. Roberta Goloba smo v zadnjih tednih večkrat seznanili z zaostrenimi razmerami, s katerimi se sooča gospodarstvo. Izpostavili smo težave visokih cen električne energije in likvidnostne težave, ki jih imajo delovno intenzivna in trgovska podjetja. Mnoga slovenska energetsko intenzivna podjetja doživljajo upad naročil, kar v statistikah prvih dveh mesecev letošnjega leta beleži tudi Statistični urad RS. V zadnjem četrletju lanskega leta se je zaradi visokega dviga cen električne energije in zemeljskega plina v številnih proizvodnih sektorjih znižala industrijska proizvodnja, v nekaterih celo za 18 %. Po podatkih Statističnega urada se je medletno upadanje industrijske proizvodnje nadaljevalo tudi v prvih dveh mesecih leta 2023. Znižala so se tudi skupna naročila. V začetku drugega četrletja letos se je znižala tudi ocena konkurenčnega položaja slovenskih podjetij na trgih držav EU, zaradi visoke rasti proizvodnih stroškov, ki so v prvi vrsti posledica rasti cen energentov. V enem letu pa se je povečal delež podjetij, ki

označujejo domače in tuje povpraševanje kot nezadostno (z 8 % na 17 % oziroma s 15 % na 28 %).

Izgubljanje konkurenčnosti

Posebej izpostavljamo strateški pomen velikih in energetsko intenzivnih podjetij za kondicijo slovenskega gospodarstva: gre za panoge, ki ustvarijo 51 % čistih prihodkov od prodaje celotnega gospodarstva in predstavljajo 44 % dodane vrednosti ter zaposlujejo tretjino vseh zaposlenih v gospodarstvu.

Velika in energetsko intenzivna podjetja niso edina prizadeta zaradi krčenja proizvodnje, enako usodo izkušajo tudi številni mali podizvajalci, ki sodelujejo z njimi. Med temi so tako proizvajalci materialov, ki pretežno izvažajo na tuje trge z bolj konkurenčnimi pogoji poslovanja, kot trgovska podjetja, od katerih se pričakuje, da bodo še naprej blažila posledice visokih cen električne energije vzdolž oskrbovalnih verig in zagotavljala nemoteno oskrbo z živili in drugimi potrebščinami po konkurenčnih cenah. Takšna pričakovanja niso več realna, saj so trgovska podjetja izčrpala vse rezerve, kar potrjujejo tudi podatki Statističnega urada RS o letošnjem krčenju prihodkov v trgovinski panogi.

Čas je, da premier izpolni obljubo

Premier Golob je 20. decembra lani na sestanku na Gospodarski zbornici Slovenije dejal: *»Če bi se izkazalo, pa ne verjamem, da bi Evropska komisija potrdila neko drugo shemo, ki bi bila bolj ugodna, bo Slovenija temu sledila. Pa je vseeno, ali bo to shema, ki jo bo vpeljala Nemčija, ali shema, ki bi jo vpeljala ena od sosednjih držav.«*

Nemška shema, ki tamkajšnjemu gospodarstvu zagotavlja konkurenčne cene električne energije, je potrjena. Z dokumentom ter povezavo na nemški uradni list in na povezavo na strani Evropske komisije smo v dopisu z dne 25. aprila 2023 seznanili predsednika vlade. Od predsednika vlade smo gospodarske organizacije in delodajalska združenja zahtevala ponoven sklic vladne štabne skupine. Vendar odgovora, enako kot na dopisa, ki smo ju na predsednika vlade naslovili 16. in 30. marca letos, nismo prejeli.

Slovenija nujno potrebuje Nemčiji primerljivo rešitev, in to takoj. Od predsednika vlade pričakujemo, da bo izpolnil obljubo in ukrepal. Pričakujemo vabilo na sestanek krizne štabne skupine za električno energijo pod vodstvom premiera Goloba ter ministrov Bojana Kumra, Matjaža Hana in Klemna Boštjančiča.

V nasprotnem primeru smo pripravljeni zaostrovati naše aktivnosti.

Tibor Šimonka, predsednik GZS
mag. Mariča Lah, predsednica TZS
Blaž Cvar, predsednik OZS
Marjan Trobiš, predsednik ZDS
Marko Lotrič, predsednik ZDOPS